

Hans Bergerholm
Ingenjör
Telefon 08-508 28 873
hans.bergerholm@miljo.stockholm.se

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

ÖVERKLAGANDE AV LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄNS BESLUT ATT UPPHÄVA BESLUT ATT FÖRELÄGGA FASTIGHETSÄGARE ATT VIDTA ÅTGÄRDER MOT FÖR HÖGA RADONGASHALTER SAMT ATT UTFÖRA KONTROLLMÄTNINGAR AV RADON

Länsstyrelsens beslut 5005-05-68316

Förslag till beslut

- 1 Överklaga Länsstyrelsens beslut hos Miljödomstolen.
- 2 Åberopa Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som motivering till överklagandet.

Gunnar Söderholm

Birgitta Björk

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har förelagt fastighetsägaren HUSAB-hus att vidta åtgärder mot för höga radongashalter samt att utföra kontrollmätningar av radon i bolagets fastigheter efter att åtgärder vidtagits.

Fastighetsägaren överklagade beslutet till Länsstyrelsen och yrkade på att mätningarna i de lägenheter där halter över 200 Bq/m³ uppmätts borde göras om p.g.a. att dessa mätvärden låg långt över mätvärdena från de andra lägenheterna i samma fastigheter.

Nya radonmätningar genomfördes under februari – maj 2006 i de bostäder där för höga halter tidigare konstaterats. Mätresultaten påvisade halter under gränsvärdet och resultatet meddelades länsstyrelsen.

Länsstyrelsen beslutade den 26 april 2007 att bifalla överklagan och upphäva Miljö- och Hälsoskyddsnämndens beslut i dess helhet.

Förvaltningen anser att Miljö- och hälsoskyddsnämndens första krav på undersökning av radonförekomst, ska ses som ett stickprov för att bedöma sannolikheten att det i fastigheten finns bostäder med för höga halter. Om för höga halter mäts upp vid denna första test visar det att behov finns för ytterligare utredningar av orsak till för hög radonhalt och för radonmätningar i flera bostäder i samma fastighet.

Förvaltningen har stöd av Socialstyrelsen som menar att ”För att bedöma om lägenhetsbeståndet i en byggnad är under riktvärdet följer man SSI:s metodbeskrivning. Ett urval av alla lägenheter i en byggnad mäts i första skedet. Enligt beskrivning behövs det minst två mätpunkter i varje lägenhet. Överskrider radonhalten riktvärdet i någon av lägenheterna behöver ytterligare mätningar göras. De behövs dels för att se hur radon är spritt i byggnaden, dels för att se hur man bäst åtgärdar byggnaden.”

Miljöförvaltningen föreslår nämnden att vidhålla tidigare ställningstagande gentemot fastighetsägaren och överklaga länsstyrelsens beslut till Miljödomstolen.

Bakgrund

Fastighetsägaren har enligt miljöbalken ansvaret för att undanröja risker för olägenhet för människors hälsa i inomhusmiljön, enligt 9 kap 3 och 9 §§ miljöbalken. Den kommunala nämnden för miljö- och hälsoskydd har ansvaret för den operativa tillsynen av hälsoskyddsfrågor. Radon inomhus kan innebära en olägenhet för människors hälsa. Socialstyrelsen har därför fastställt ett riktvärde för radon i inomhusmiljön till 200 Bq/m³ för bostäder.

I HUSAB:s fastighet Skärmarbrink 1 med totalt 36 bostäder utfördes 4 radonmätningar vintern 2005 varav 2 visade på halter över 200 Bq/m³. I Tysksmidet 1 med 30 bostäder utfördes 5 mätningar varav 1 över 200 Bq/m³.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslöt den 17 oktober 2005 att utgående från dessa mätresultat, dels ställa krav på åtgärder som varaktigt sänker radongashalten i samtliga bostäder i fastigheterna Skärmarbrink 1 och Tysksmidet 1, till en nivå under riktvärdet 200 Bq/m³, dels kräva kontrollmätningar av radongashalten efter utförda åtgärder. Mätningarna skulle utföras i samtliga bostäder i de trappuppgångar där radongashalter över 200 Bq/m³ konstaterats.

Fastighetsägaren överklagade beslutet till Länsstyrelsen och yrkade på att mätningarna i de lägenheter där halter över 200 Bq/m³ uppmätts borde göras om p.g.a. att dessa mätvärden låg långt över mätvärdena från de andra lägenheterna i samma fastigheter.

Nya radonmätningar genomfördes under februari – maj 2006 i de bostäder där för höga halter tidigare konstaterats. Mätresultaten visade halter under gränsvärdet och resultatet meddelades länsstyrelsen. Om åtgärder vidtagits innan ommätning är okänt för Miljöförvaltningen.

Länsstyrelsen beslutade den 26 april 2007 att bifalla överklagan och upphäva Miljö- och Hälsoskyddsnämndens beslut i dess helhet.

Förvaltningens synpunkter

Miljö- och hälsoskyddsnämndens första krav på undersökning av radonförekomst ska ses som ett stickprov för att bedöma sannolikheten för bostäder med för höga halter i fastigheten. Om för höga halter mäts upp vid detta första test visar det att behov finns för ytterligare utredning som ger svar på frågorna: Vad orsakar problemet och finns det för höga radonhalt i flera bostäder i samma fastighet?

Detta synsätt finner stöd i Socialstyrelsens utlåtande daterat den 18 oktober 2005, dnr 32 8969/2005: ”För att bedöma om lägenhetsbeståndet i en byggnad är under riktvärdet följer man SSI:s metodbeskrivning. Ett urval av alla lägenheter i en byggnad mäts i första skedet. Enligt beskrivning behövs det minst två mätpunkter i varje lägenhet. Överskrider radonhalten riktvärdet i någon av lägenheterna behöver ytterligare mätningar göras. De behövs dels för att se hur radon är spritt i byggnaden, dels för att se hur man bäst åtgärdar byggnaden.”

Som grund för nämndens beslut om åtgärd ligger uppmätta halter. Radonhalten i en bostad varierar över tid p.g.a. väderlek och boendevanor, vilket gör att uppmätta radonhalter alltid anges med en osäkerhetsfaktor. I en fastighet kan radonhalten även variera kraftigt mellan olika bostäder beroende på fastighetens fysiska förutsättningar. Höga halter kan därför uppmätas i enstaka bostäder medan radongashalter i övriga bostadsbeståndet är låga. Osäkerheten i själva mätmetodiken eller att enstaka bostäder har höga radonhalter utgör inget skäl till att felförklara uppmätta halter, vare sig de under eller de över 200 Bq/m³.

De radonmätningarna som utfördes vintern 2006 är inte tillräcklig grund för att bedöma uppmätta halter 2005 som felaktiga. Förvaltningen konstaterar att det har uppmätts halter över riktvärdet i vissa lägenheter i aktuella byggnader och att det är i linje med Socialstyrelsens instruktioner att utföra ytterligare mätningar i fler lägenheter när halter över riktvärdet uppmätts. Om det blir vanligt att fastighetsägare utgår från att mätningar som visar halter över 200 Bq/m³ är fel kommer det få till följd att många bostäder med radonproblem ej kommer att spåras.

I beslutet den 17 oktober 2005 från Miljö- och hälsoskyddsnämnden finns kravet att ”Samtliga bostäder ska mätas i den trappuppgång där radongashalter över 200 Bq/m³ har konstaterats”. Eftersom det i vissa fastigheter t.ex. i större punkthus eller loftgångshus kan vara fler än 50 bostäder som använder samma trapphus har Miljöförvaltningen ändrat detta krav. I beslut som fattas nu gäller att ”Mätning ska ske i de lägenheter där radongashalter över 200 Bq/m³ har konstaterats och i angränsande lägenheter till dem samt i lägenhet nederst och överst i det aktuella trapphuset”. Med denna formulering täcker man upp de bostäder där risken för radonproblem är störst trots att det blir färre bostäder som måste kontrolleras.

Förvaltningen vidhåller med hänvisning till ovanstående sitt tidigare ställningstagande, med ändring att mätning efter åtgärd ska ske förutom i de lägenheter där radongashalter över 200 Bq/m³ har konstaterats, även i angränsande lägenheter till dem samt i lägenhet nederst och överst i det aktuella trapphuset.

Miljöförvaltningen föreslår nämnden att länsstyrelsens beslut överklagas till Miljödomstolen.

Bilagor

Bilaga 1	Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut
Bilaga 2	Överklagan från HUSAB
Bilaga 3	Länsstyrelsens beslut